

[Lykketoft]

Vi skal tænke lidt på samme måde i forholdet mellem Europa og naboerne i Nordafrika og Mellemøsten. Vi skal hjælpe dem til en udvikling hjemme i deres egne samfund, hvis vi skal undgå, at millioner siver illegalt ind i vore lande i håb om job som usselte lønnede tjenere for os.

Vi har også et særligt ansvar for gennem FN, CSCE og NATO at arbejde for mere effektiv international fredsskabende og fredsbevarende indsats. Krigen i det tidligere Jugoslavien demonstrerer med grusom tydelighed det behov, og Danmark har jo vist sin offervilje ved at sende et stort kontingent til FN-styrken i Kroatien. Men der mangler en tilstrækkeligt effektiv international koordinering til fordel for freden. Det gælder på Balkan, det gælder i Kaukasus, og det gælder i den kroniske konflikt mellem israelere og palæstinensere, hvor der er brug for et meget stærkt ydre pres for at opnå en fredsløsning efter 25 års tragisk besættelsespolitik.

Målt med den ydre verden kan man jo sige, at Danmarks problemer er små, men det er jo netop ikke nogen undskyldning for at lade stå til, men en anledning til at vise mere handlekraft. Vi har nået noget i de senere år, især omkring at bekæmpe inflationen og få gælden til udlandet ned. Det er resultater, vi har nået, fordi også oppositionen har kendt sit medansvar, og fordi fagbevægelsen har leveret et endda meget fornemt medspil til stabiliseringspolitikken.

Men vi skal ikke glemme, at stort set hele betalingsbalanceforbedringen i de senere år skyldes de fordele, der er kommet til dansk erhvervsliv ved den tyske genforening, og de gevinster, der følger med, at det simpelt hen ikke er muligt at undgå, at olie og naturgas vælter op af Nordsøen. Og til trods for at vi har høstet disse store fordele til Danmark, er den sæsonkorrigerede arbejdsløshed gennem de sidste 2½ år steget fra 260.000 til 310.000. Derfor belastes statens finanser med nye store underskud, uden at der skabes værdier, uden at der skabes menneskelig lykke for milliarderne. Tværtimod skubbes flere og flere ud i passivitet og isolation.

50.000 flere arbejdsløse, det er det modsatte af, hvad regeringen har lovet, og hvad regeringen har forudset, og det er udtryk for en forkert prioritering i den økonomiske politik. For

vi har, som statsministeren også var inde på, skabt et råderum i økonomien, som bør udnyttes til at få flere i arbejde. Det er ikke alene en mulighed, vi har, det er en moralsk forpligtelse, vi har. Jeg skal vende tilbage til, hvordan vi bedst kan leve op til den forpligtelse, men jeg er desværre lidt enig med statsministeren i, at vi for en tid har indskrænket vores egne handlemuligheder ved det udfald, som folkeafstemningen fik.

Mange har gjort forsøg på at fortolke, hvad flertallet sagde nej til. Mange sagde jo nok nej også til sider af EF-samarbejdet, som vi for længst har forpligtet os til at være med i, men frygten for føderalisme og centralisme, for en udvikling mod en europæisk forbundsstat med meget bureaukrati og lidt demokrati spillede givetvis en stor rolle for udfaldet. Forståelig irritation over Kommissionens mange tanker og udspil hørte med i det billede.

Alt i alt troede mange nejsigere nok, at det var et stort og farligt dyr, de skulle bekæmpe. Måske viser det sig i stedet for, at den europæiske samarbejdsproces er et lille skrøbeligt væsen, der skælver af feberkrampe, når blot danske vælgere med det mindst mulige flertal siger nej. Det er der nogle der fryder sig over. Det gør vi ikke i Socialdemokratiet.

Vi tror ikke, at der nogen sinde har været en reel risiko for, at Vesteuropa i fællesskab skulle beslutte for meget. Risikoen er i stedet, at vi handler for lidt og handler for sent i forhold til de fælles udfordringer. Der er brug for et europæisk samarbejde, der kan give handlekraft over for Østeuropas og den tredje verdens problemer. Der er brug for et nærmere samarbejde om den økonomiske politik, der både kan styrke beskæftigelsen og kan fastholde en stabil prisudvikling. Der er brug for flere fælles beslutninger om at bekæmpe miljøproblemerne, om at skabe forsvarlige minimumsrettigheder for lønmodtagerne i hele Europa.

Socialdemokratiet har altså ikke ændret sin principielle holdning. Vi mener det samme om nødvendigheden af et nærmere samarbejde i Europa efter den 2. juni, som vi mente før. Men vi må i de kommende måneder koncentrere al vores kraft – sammen med hele resten af Folketinget – om, hvordan vi i respekt for den danske befolknings afgørelse kan finde vejen til fortsat fuld dansk deltagelse i den europæiske samarbejdsproces.